

Wiadomości

Środa, 16 marca 2022

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

W sobotę 12 marca br. Prezydent RP podpisał ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Nowe rozwiązania weszły w życie, co do zasady, 12 marca br. i obowiązują z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 r. Cudzoziemcy, których nie dotyczy wspomniana ustawa a należą do kategorii wysiedleńców wymienionych w decyzji wykonawczej Rady UE stwierdzającej istnienie masowego napływu osób wysiedlonych z Ukrainy, mogą korzystać z ochrony czasowej zgodnie z ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.

Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa określa m.in. szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy (oraz ich małżonków nieposiadających obywatelstwa ukraińskiego), którzy przybyli do Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Polski.

Przepisów ustawy nie stosuje się do obywateli Ukrainy posiadających:

- zezwolenie na pobyt stały
- zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej
- zezwolenie na pobyt czasowy
- status uchodźcy
- ochronę uzupełniającą
- zgodę na pobyt tolerowany

oraz którzy:

- złożyli w Polsce wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej (lub w imieniu których takie wnioski zostały złożone)
- zadeklarowali zamiar złożenia wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Legalny pobyt na terytorium Polski

Obywatele Ukrainy, którzy na skutek rosyjskiej agresji opuścili swoją ojczyznę, będą mogli legalnie przebywać w Polsce przez 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. Dotyczy to osób, które przybyły do Polski bezpośrednio z Ukrainy i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium naszego kraju.

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, datę stanowiącą ostatni dzień okresu, w

którym legalny wjazd obywatela Ukrainy na terytorium Polski bezpośrednio z Ukrainy skutkuje tym, że jego pobyt w kraju jest uznawany za legalny.

Przewidziano także ścieżkę dalszej legalizacji pobytu obywateli Ukrainy, którzy uciekli przed wojną. Osobom, którym pobyt na terytorium Polski jest lub był uznawany za legalny, będzie udzielane zezwolenie na pobyt czasowy. Będzie ono udzielane jednorazowo na okres 3 lat, licząc od dnia wydania decyzji.

Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, obywatel Ukrainy składa nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od dnia wjazdu, a nie później niż w okresie 18 miesięcy od dnia 24 lutego 2022 r. Wniosek złożony przed upływem 9 miesięcy od dnia wjazdu wojewoda pozostawia bez rozpoznania.

Ustawa zakłada nadanie numeru PESEL obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z wojną. Rozwiązanie to pozwoli na realizację szeregu usług publicznych na rzecz tych osób. W tym celu przewidziano specjalny tryb uzyskania numeru PESEL, na wniosek zawierający katalog podstawowych danych. Będzie to odformalizowana procedura umożliwiająca uzyskanie numeru PESEL bez konieczności wykazywania podstawy prawnej dla jego posiadania. W celu ułatwienia dostępu do usług publicznych online przewiduje się, że wraz z nadaniem numeru PESEL obywatele Ukrainy będą mogli uzyskać profil zaufany.

Wnioski o nadanie numeru PESEL będzie można składać od 16 marca br. w dowolnym urzędzie gminy.

Obywatele Ukrainy, którzy przebywali w Polsce przed 24 lutego br.

Jeżeli ostatni dzień okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Polski na podstawie wizy krajowej przypada w okresie od 24 lutego 2022 r., okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności tej wizy ulegają przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r. W takim przypadku w dokumencie podróży obywatela Ukrainy nie umieszcza się nowej naklejki wizowej. Wiza krajowa w okresie przedłużenia okresu pobytu oraz okresu ważności nie uprawnia do przekraczania granicy.

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego obywatelowi Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., okres ważności tego zezwolenia ulega przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r. Przedłużenie ważności zezwolenia na pobyt czasowy nie uprawnia do uzyskania nowej karty pobytu.

Jeżeli termin do opuszczenia przez obywatela Ukrainy terytorium Polski (o którym mowa w art. 299 ust. 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach) przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.

Jeżeli termin dobrowolnego powrotu (o którym mowa w art. 315 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach) określony w decyzji wydanej wobec obywatela Ukrainy,

przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności:

kart pobytu,
polskich dokumentów tożsamości obywatela Ukrainy,
dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”

wydanych obywatelom Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.

Jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski,
na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,
na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn. zm.), wydanego przez właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru,
w ramach ruchu bezwizowego

przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a pobyt ten rozpoczął się przed tym dniem, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy.

Dostęp do rynku pracy

Zagwarantowany został dostęp obywatelom Ukrainy do polskiego rynku pracy. Aby skorzystać z tego rozwiązania, pracodawca będzie musiał w ciągu 14 dni powiadomić za pośrednictwem portalu praca.gov.pl właściwy urząd pracy o powierzeniu pracy cudzoziemcowi.

Obywatele Ukrainy będą mogli również skorzystać z usług rynku pracy w postaci m.in. pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz szkoleń - na takich samych zasadach, jak obywatele polscy.

Działalność gospodarcza

Obywatele Ukrainy będą mogli podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Polski na takich samych zasadach jak obywatele polscy, pod warunkiem uzyskania numeru PESEL.

Pomoc socjalna i wsparcie na utrzymanie

Przewidziano pomoc obywatelom Ukrainy udzielaną przez wojewodów i samorządy. Może ona polegać m.in. na zakwaterowaniu czy zapewnieniu całodziennego wyżywienia zbiorowego.

Każdy podmiot, w szczególności osoba fizyczna prowadząca gospodarstwo domowe, która zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy uciekającym przed wojną może otrzymać świadczenie na podstawie umowy zawartej z gminą. Świadczenie to będzie wypłacane maksymalnie przez 60 dni, a jego wysokość zostanie określona w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Obywatele Ukrainy mogą ubiegać się o jednorazowe świadczenie pieniężne na utrzymanie w wysokości 300 zł na osobę. Chodzi w szczególności o pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

Udzielana będzie także pomoc w formie paczek żywnościowych lub posiłków w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Świadczenia społeczne

Obywatele Ukrainy będą mieli dostęp do pomocy społecznej, świadczenia wychowawczego, świadczeń rodzinnych, świadczenia dobry start, rodzinnego kapitału opiekuńczego czy dofinansowania dotyczącego obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Opieka zdrowotna

Każdy obywatel Ukrainy legalnie przebywający w Polsce ma zagwarantowany dostęp do publicznego systemu ochrony zdrowia, na tych samych zasadach, co obywatele polscy.

Narodowy Fundusz Zdrowia zapłaci za każde świadczenie medyczne dla obywatela Ukrainy w publicznej służbie zdrowia. Finansowanie tych świadczeń będzie zagwarantowane z budżetu państwa.

Obywatele Ukrainy, którzy nie przybyli do Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy (i nieposiadający Karty Polaka), obywatele państw trzecich i bezpaństwowcy

Cudzoziemcy, których nie dotyczy ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa a należą do kategorii wysiedleńców wymienionych w art. 2 ust 1 i 2 decyzji wykonawczej Rady UE stwierdzającej istnienie masowego napływu osób wysiedlonych z Ukrainy tj. obywatele Ukrainy, którzy od 24 lutego

br. opuścili Ukrainę i przybyli do Polski niebezpośrednio z terytorium Ukrainy (jednocześnie nieposiadający Karty Polaka) oraz bezpaństwowcy i obywatele państw trzecich, mogą korzystać z ochrony czasowej zgodnie z ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.

W przypadku obywateli państw trzecich i bezpaństwowców dotyczy to osób, które są w stanie udowodnić, że przed 24 lutego 2022 r. korzystali z ochrony międzynarodowej lub równoważnej ochrony krajowej w Ukrainie, legalnie przebywali w Ukrainie na podstawie ważnego zezwolenia na pobyt stały wydanego zgodnie z prawem ukraińskim i nie są w stanie w bezpiecznych warunkach powrócić do kraju lub regionu pochodzenia.

Cudzoziemcy, którzy spełniają powyższe wymogi mogą bezpłatnie otrzymać zaświadczenie potwierdzające korzystanie z ochrony czasowej. Zaświadczenie wydaje Urząd do Spraw Cudzoziemców na wniosek cudzoziemca. Wniosek będzie można złożyć osobiście w siedzibie urzędu w Warszawie przy ul. Taborowej 33 od czwartku 17 marca br.

Zaświadczenie jest wyłącznym dowodem korzystania z ochrony czasowej w Polsce i w okresie swojej ważności poświadcza prawo jego posiadacza do pobytu na terytorium Polski. Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej może także wykonywać pracę bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę oraz podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Polski na takich samych zasadach jak obywatele polscy.

Osobie korzystającej z ochrony czasowej, której zostało wydane zaświadczenie, Urząd do Spraw Cudzoziemców zapewnia, na jej żądanie, opiekę medyczną oraz przyznaje pomoc przez zakwaterowanie i wyżywienie albo pomoc w postaci świadczenia pieniężnego. Wspomniana pomoc udzielana jest w trybie i na zasadach określonych w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.

Набрал чинності Закон «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території цієї держави»

В суботу, 12 березня ц.р. Президент РП підписав Закон «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території цієї держави». Його положення набрали чинності 12 березня ц.р., вони правомочні заднім числом, тобто від 24 лютого 2022 р. Іноземці, яких не стосується цей закон, і які належать до категорії переселенців, вказаних у рішенні Виконавчої Ради ЄС, що стверджує наявність масового напливу переселенців з України, можуть скористатися тимчасовим захистом відповідно до Закону «Про надання іноземцям захисту на території РП».

Закон «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території цієї держави» визначає зокрема докладні засади легалізації перебування громадян України (а також їх чоловіків/дружин, які не мають українського

громадянства), які прибули до Польщі у зв'язку із воєнними діями на території тієї держави. Йдеться також про особи, які мають Карту Поляка, і які разом із найближчими родичами прибули на територію Польщі з приводу цих дій.

Положення цього закону не стосуються громадян України, які отримали раніше:

дозвіл на постійне проживання
дозвіл на проживання у якості довготермінового резидента Європейського Союзу
дозвіл на тимчасове проживання
статус біженця
додатковий захист
згоду на толерантне перебування,

а також тих, хто:

подав у Польщі клопотання про надання міжнародного захисту (або тих, від імені кого було подано такі клопотання)
повідомив про намір подання клопотання про надання міжнародного захисту.

Легальне перебування на території Польщі

Громадяни України, які – внаслідок російської агресії – покинули свою батьківщину, матимуть можливість легального перебування на території Польщі впродовж 18 місяців, починаючи від 24 лютого 2022 р. Це стосується осіб, які прибули до Польщі безпосередньо з України і повідомили про намір залишитися на території нашої країни.

Рада Міністрів встановить, шляхом розпорядження, дату, що становитиме останній день періоду, у який легальний в'їзд громадянина України на територію Польщі – безпосередньо з України – тягне за собою наслідки у вигляді легального перебування на території Польщі.

Передбачено також шлях подальшої легалізації перебування громадян України, які втекли від війни. Особам, чиє перебування на території Польщі є легальним або визнавалося легальним, видаватиметься дозвіл на тимчасове проживання. Він видаватиметься одноразово, на період 3 років, починаючи від дати прийняття відповідного рішення.

Клопотання про видачу дозволу на тимчасове проживання громадянин України подає не раніше, аніж через 9 місяців від дати в'їзду. Подача документів повинна відбутися не пізніше, аніж через 18 місяців, починаючи від 24 лютого 2022 р. Клопотання, що буде подане раніше, аніж через 9 місяців від дати в'їзду, воєвода залишить без розгляду.

В Законі викладено положення про надання персонального номера PESEL громадянам України, які прибули до Польщі у зв'язку із війною. Отримання цього номера надає можливість користування рядом послуг, що надаються державою. З цією метою

передбачено спеціальну процедуру отримання номера PESEL, за клопотанням громадянина України. Необхідно повідомити лише основні персональні дані. Це буде неформальна процедура, завдяки якій отримання персонального номера PESEL буде можливе без необхідності наявності юридичної підстави для того, щоб надати цей номер. Щоб полегшити доступ до послуг, що надаються державою у режимі онлайн, передбачено, що із отриманням персонального номера PESEL громадяни України матимуть можливість отримати довірений профіль.

Клопотання про надання персонального номера PESEL можна подавати від 16 березня ц.р. у будь-якому управлінні гміни.

Громадяни України, які перебували у Польщі раніше, аніж 24 лютого ц.р.

Якщо останній день періоду перебування громадянина України на території Польщі (йдеться про особи, які мають польську внутрішню візу) припадає на час, що почався 24 лютого 2022 р., період перебування на підставі тієї візи, а також термін її чинності підлягає продовженню - відповідно до законодавства - до 31 грудня 2022 р. У цьому випадку у закордонному паспорті громадянина України не вміщується нова наклейка із візою. У період продовження терміну перебування та терміну чинності польської візи особа, яка її одержала до 24 лютого 2022 р., не має права перетинати кордон РП.

Якщо останній день терміну чинності дозволу на тимчасове проживання, що виданий громадянину України, припадає на час, що почався 24 лютого 2022 р., термін його чинності підлягає продовженню - відповідно до законодавства - до 31 грудня 2022 р. Продовження терміну чинності дозволу на тимчасове проживання не дає права на отримання нового дозволу на тимчасове проживання (поль. karty pobytu).

Якщо термін, у який громадянин України повинен залишити територію Польщі (про що йдеться у Ст. 299, абзац 6 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р.) припадає на період від 24 лютого 2022 р., цей період - відповідно до законодавства - продовжується на 18 місяців.

Якщо термін добровільного повернення (що вказаний у Ст. 315, абзац 1 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р.) вказаний у рішенні, що стосується громадянина України, припадає на період від 24 лютого 2022 р., цей період - відповідно до законодавства - продовжується на 18 місяців.

Якщо останній день терміну чинності:

дозволів на тимчасове проживання (поль. kart pobytu),
документів, виданих у Польщі, що засвідчують особу іноземця-громадянина України,
документів під назвою «згода на толерантне перебування»,

виданих громадянам України, припадає на період від 24 лютого 2022 р., цей період -

відповідно до законодавства – продовжується на 18 місяців.

Якщо останній день допустимого періоду перебування громадянина України на території Республіки Польща:

на підставі Шенгенської візи, виданої польським органом,
на підставі Шенгенської візи, виданої іншою державою Шенгенської зони,
на підставі документа, що дає право на перебування, вказаного у Ст. 1, абзац 2, літера а розпорядження Ради (WE) № 1030/2002 від 13 червня 2002 р., де встановлено однаковий зразок документів, що видаються громадянам третіх держав і дають право на перебування («Офіційний щоденник» ЄС № L 157 від 15.06.2002, стор. 1, із наступними змінами). Йдеться про документи, видані відповідними органами іншої держави Шенгенської зони або інший документ, що дає право на перебування і був виданий органом тієї держави, дає право на пересування територією інших держав тієї зони,
у рамках безвізового руху

припадає на період від 24 лютого 2022 р., а громадянин України прибув перед вказаною датою, цей період – відповідно до законодавства – вважається легальним впродовж 18 місяців.

Доступ на ринок праці

Громадянам України гарантується доступ на польський ринок праці. Щоб цим скористатися, роботодавець, який прийме на роботу громадянина України, буде зобов'язаний – впродовж 14 днів – увійти на портал: pgasa.gov.pl. Там він повинен знайти відповідний Центр з працевлаштування й повідомити його про те, що прийняв іноземця на роботу.

Громадяни України матимуть можливість скористатися послугами, що надаються на польському ринку праці. Вони можуть звертатися до Центрів зайнятості населення, центрів професійного дорадництва, а також скористатися курсами – за такими самими правилами, як громадяни Польщі.

Підприємницька діяльність

Громадяни України матимуть можливість розпочинати та займатися підприємницькою діяльністю на таких самих засадах, як це роблять громадяни Польщі – умовою є отримання персонального номера PESEL.

Соціальна допомога та фінансова підтримка на утримання

Передбачено допомогу громадянам України, що надаватиметься воєводами та органами місцевого самоврядування. Це може бути, до прикладу, надання житла або

гарантування триразового харчування для групи осіб.

Кожен суб'єкт, зокрема фізична особа, яка веде домашнє господарство, і гарантує громадянам України, які втікають від війни, проживання і харчування, може одержати фінансову допомогу, якщо укладе угоду із гміною. Допомога виплачуватиметься максимум впродовж 60 днів, а її розмір буде вказаний у розпорядженні Ради Міністрів.

Громадяни України можуть подавати клопотання про отримання одноразової допомоги у розмірі 300 злотих на особу. Йдеться зокрема про покриття витрат на харчування, придбання одягу, взуття, засобів особистої гігієни, а також на оплати за проживання.

Надаватиметься також допомога у формі пакетів із продуктами або харчування у рамках Оперативної програми «Харчова допомога 2014-2020», що одержала фінансову підтримку Європейського фонду допомоги найбільш потребуючим.

Соціальна допомога

Громадяни України матимуть доступ до: соціальної допомоги, допомоги на виховання, допомоги сім'ям, допомоги «Гарний старт». Вони матимуть право доступу до Сімейного опікунського капіталу, а також можуть подати клопотання про фінансову допомогу на оплату за перебування дитини у яслах, дитячому клубі або під опікою няні.

Охорона здоров'я

Кожен громадянин України, який перебуває у Польщі легально, має гарантований доступ до державної системи охорони здоров'я, на таких самих засадах, як громадяни Польщі.

Національний фонд охорони здоров'я заплатить за кожен вид медичної допомоги, що буде надана громадянину України у державних закладах охорони здоров'я. Фінансування тієї допомоги проводитиметься із державного бюджету.

Громадяни України, які прибули до Польщі не безпосередньо з України (також особи, в яких немає Карти Поляка), громадяни третіх країн і особи без громадянства

Іноземці, на яких не поширюються положення Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території тієї держави», але вони належать до групи переселенців, вказаних у Ст. 2, абзаци 1 і 2 Виконавчого рішення Ради ЄС, де стверджується наявність масового напливу осіб, які прибули з України. Йдеться про громадян України, які - починаючи від 24 лютого ц.р. - залишив Україну і прибули до Польщі не безпосередньо з території України (водночас ті особи не мають Карти Поляка). Усі ті особи, а також особи без громадянства та громадяни третіх країн можуть

користуватися захистом на визначений час, як це викладено у Законі «Про надання іноземцям захисту на території РП».

Якщо йдеться про громадян третіх країн та особи без громадянства, вищенаведене стосується осіб, які зможуть довести, що до 24 лютого 2022 р. вони користувалися міжнародним захистом або рівносильним захистом на території України, легально перебували в Україні на підставі дозволу на постійне проживання, виданого відповідно до законодавства України, і вони не можуть безпечно повернутися до країни або регіону свого походження.

Іноземці, які відповідають вищенаведеним вимогам, можуть безкоштовно отримати довідку, що підтверджуватиме надання тимчасового захисту. Довідку видає Управління з питань іноземців за клопотанням іноземця. Клопотання можна подати особисто в Управлінні у Варшаві, вул. Таборова, 33, починаючи з четверга, 17 березня ц.р.

Довідка становить єдиний доказ надання тимчасового захисту на території Польщі. У термін її чинності підтверджується право на перебування на території Польщі.

Іноземець, який користується тимчасовим захистом, може також працювати, і при цьому не є необхідна наявність дозволу на роботу, а також розпочинати та виконувати підприємницьку діяльність на території Польщі. Це можливо на таких самих засадах, як у випадку польських громадян.

Особі, яка користується тимчасовим захистом і отримала довідку, Управління з питань іноземців гарантує – за її вимогою – медичний догляд, а також надає допомогу із отриманням проживання і харчування або грошову допомогу. Допомога надається відповідно до процедури і на засадах, що викладені у Законі «Про надання іноземцям захисту на території РП».

Źródło: <https://www.gov.pl> Urząd do Spraw Cudzoziemców